

Fiți bune și-nțeleghătoare...

Poete, scrii o nouă carte?

Nu te grăbi, zice Hârtia

Știi: graba strică... Poezia.

La ce lucrați acum, când va ieși din cuptorul inimii Dumneavoastră următoarea carte?

Nu știu. Deocamdată, lucrez. Fără grabă. Depinde de „cuptor”. Depinde de „ce făină se macină la moară”. Îmi doresc să fie o carte de care să ne putem bucura împreună. Sper că nu sunt prea departe vremurile cele bune, fără mască.

Vă iubesc, dragii mei!

Eu: Vă mulțumesc că sunteți în Poezia noastră, Vă doresc inspirație și multe întâlniri de suflet cu elevii!

A fost un dialog de suflet care a bucurat elevii și care i-a motivat pe aceștia să citească volumul propus în cadrul lecției: *Pâinea noastră cea de toate...filele*. Vasile Romanciuc a însoțit dialogul cu mai multe poze din arhiva personală, lucru care a însuflețit lecția oferindu-i culoare și expresivitate.

BIBLIOGRAFIE

1. Curriculumul disciplinar la limba și literatura română, 2019.
2. Ghid de implementare a curriculumului, 2019.
3. Camelia Gavrilă, Mihaela Doboș, *Receptarea textului, Noțiuni de teorie literară, limbă și comunicare*, Polirom 2010.
4. Eftenie, Nocolae, *Introducere în metodică studiului limbii și literaturii române*, Editura Paralela 45, 2008.
5. Ilie, Emanuela, *Didactica literaturii române*, Polirom 2008.
6. Costea, Octavia, *Didactica lecturii. O abordare funcțională*, Institutul European, 2006.
7. Sâmișăian, Florentina, *O didactică a limbii și literaturii române. Provocări actuale pentru profesor și elev*, Art, 2014.

COMUNICAREA ȘTIINȚIFICĂ – OBIECTIV AL COMPETENȚELOR SPECIFICE LA LECȚIA DE ISTORIE

SCIENTIFIC COMMUNICATION – OBJECTIVE OF SPECIFIC SKILLS IN THE HISTORY LESSON

*Galina Bodareu, lector universitar,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Galina Bodareu, university lecturer,
UPS "Ion Creanga", Chisinau
ORCID: 0000-0003-3328- 4110*

CZU 37.016:94

Abstract:

The formation of research competence is a fundamental element in contemporary didactics. Practical skills to discover information and moral attitudes of students ensure the formation of a personality that would correspond to current living conditions and would argue the contemporary educational ideal. All sciences are involved in this process through its specific methods. It is important to emphasize especially the role of historical disciplines, because through its complex and interdisciplinary nature, history contributes to the

development of knowledge in all spheres of social existence. The formation of research competence through autonomous learning skills, critical analysis of historical facts and phenomena directly influences the democratic values in society, freedom to express opinions about the causes and consequences of historical processes and phenomena.

Key-words: scientific communication, research competence, historical sources, critical analysis.

Societatea contemporană impune o atenție sporită caracterului comunicării în mediul școlar, în cadrul căruia se formează personalitatea. Idealul educațional desemnează finalitatea acțiunii educative. Acesta presupune dimensiunile ce trebuie să le includă personalitatea în dezvoltarea sa, ca finalitate a acestei acțiuni: cunoștințe, valori și atitudini. Concepțiile lui M. Heidegger despre impactul existențializmului asupra educației [3], ideile pozitivizmului logic al lui Russel [5] și a celor pragmatice ale lui J. Dewey [1,2] au dezvoltat gândirea filozofică analitică despre educație, iar L.Wittgenstein a aprofundat interesul pentru aceste idei, precizând că „cea mai mare parte a propozițiilor și problemelor formulate, rezultă din faptul că noi nu înțelegem logica limbajului nostrum [6]”. Studiile realizate în domeniul Filozofiei Educației evidențiază conceptul de ideal educațional ca o problemă importantă permanentă pe tot parcursul timpului istoric, care exprimă scopul general al existenței umane.

Valorizarea caracteristicilor esențiale de defines ființa umană în știința pedagogică contemporană este determinată ca o direcție principal în teoria și practicii educaționale, care se caracterizează prin dimensiunea socială, psihologică și pedagogică. Astfel, sistemul educațional, fiind un element component al sistemului social, și aflându-se într-o reciprocitate directă și permanentă cu acesta, formează împreună idealul educațional, care exprimă, în rezultat, unitatea dintre cerințele societății și educație. Totodată, toate acestea vin să corespundă cu esența evoluției societății, prin faptul că societatea înaintază așteptarea unui anumit tip de om pentru realizarea practică a acestor cerințe, pe de o parte, și satisfacerea reală a necesităților și a posibilităților indivizilor, pe de alta [4, pag.157-158]. În acest context e bine să precizăm, că Ioan Nicola a definit idealul educațional ca „finalitate educațională de maximă generalitate”, ceea ce exprimă „un model” sau tipul de personalitate solicitat de condițiile sociale ale unei etape istorice, pe care educația trebuie să-l formeze în procesul desfășurării ei [Ibidem]. Omul contemporan este cel care se implică cu propriile idei, pe care le formulează în urma constatărilor descoperite de către el prin comparații analitice. Deaceia în paradigma idealului educațional contemporan se propune competența de cercetare, prin care persoana descoperă caracterul individual al faptelor în contextul complexității generale.

Competența de cercetare științifică este completată prin aspectele valorice: corectitudine, onestitate, cinste, transparență și responsabilitate decizională. Din acest motiv, specificul realității social-economice și progresul tehnologic din societatea contemporană condiționează o educație care să formeze, ca finalitate, competențe. Caracterul explorator al învățării prin comunicare științifică prin colaborare în grup dezvoltă abilitățile de proiectare și realizare a procesului de descoperire și interpretare a faptelor, de formulare argumentată a ideilor.

Formarea competenței de cercetare este un element fundamental în didactica contemporană, iar îmbinarea informațiilor cu abilitățile practice și elementele axiologice asigură formarea unei personalități care ar corespunde condițiilor actuale de viață și ar argumenta idealul educațional contemporan. Fiecare știință aplică pentru aceasta modalitățile

și căile specifice. Este important să accentuăm în mod special rolul disciplinelor istorice, deoarece prin caracterul său complex și interdisciplinar, istoria contribuie la dezvoltarea cunoștințelor din toate sferele existenței sociale. Formarea competenței de cercetare prin dezvoltarea autonomiei învățării, a analizei critice a faptelor și fenomenelor istorice influențează în mod direct valorile democratice, în special gradul de libertate în procesul de exprimare a opiniei, a propriei viziuni asupra cauzelor și consecințelor urmate.

Întrucât la baza cunoașterii istorice se află sursele istorice, cercetarea lor motivează interesul cercetătorilor de a descoperi conținuturi justificate și argumentate prin dezbateri și apreciate obiectiv. Prin muncă intelectuală la lecțiile de istorie și în cadrul activităților extrașcolare elevii sunt incluși într-o comunicare permanentă, care presupune aplicarea a mai multor tehnici: de citire, descriere, analiză, sinteză, sistematizare și interpretare a informației într-un anumit format: scheme, grafice, explicații orale sau textuale prin concluzii argumentate etc. Sursele istorice asigură din punct de vedere factologic fundamentele informaționale și cognitive. Facilitarea procesului de explorare de către profesorul de istorie, prin activitățile de învățare propuse și prin conținuturile abordate în cadrul lor, realizează competențe specifice înscrise în Curriculumul școlar; proiectează activități pentru descoperirea conținuturilor din sursele istorice prin descoperirea faptelor și a circumstanțelor istorice, care le-au generat; încadrează elevii într-un sistem de operații, prin care elevii deprind tehnici și însușesc principii de lucru cu sursele la nivel de cercetare externă a sursei și la nivel de cercetare internă, unde elevii formează deprinderi de interpretare a textelor, imaginilor, vestigiilor prin operații analitico-sintetice, comparații, conexiuni logice, formulând în final concluzii proprii, argumentate de sursele cercetate. Gradul de obiectivitate al informațiilor parvenite din ele este analizat în funcție de caracterul primar sau secundar al sursei istorice.

Politicile educaționale, promovate la etapa actuală în sistemul educațional internațional, reflectă tendințele spre implementarea unui sistem educațional eficient, ce trebuie să se bazeze pe o metodologie avansată în elaborarea și implementarea fundamentelor educaționale. Această problemă actualmente este un subiect de mare importanță, și este analizat în cele mai fundamentale studii ale științei pedagogice, iar cunoșterea profundă a acestei probleme poate contribui în mod decisiv la educația societății, în general, și vizează, în primul rând, procesul pregătirii cadrelor pedagogice calificate, învățământul pedagogic superior urmând să devină inițiatorul tuturor schimbărilor.

Prin conținuturile sale, istoria urmărește evoluția tuturor domeniilor vieții. Istoria culturii descoperă progresul artelor și al tuturor științelor. Analiza critică a evenimentelor și fenomenelor cu caracter politic formează competențe de cunoaștere a dezvoltării economice și a relațiilor sociale. Fiind o știință de sinteză, ea operează cu concepte și noțiuni specifice domeniului său, dar și cu cele proprii altor discipline, constituind astfel un fundament pentru cunoștințele formate la alte discipline: exacte, naturale și sociale.

Pe lângă transmiterea unui volum de informații de natură cronologică și altor conținuturi despre evenimentele istorice, istoria are rolul important de a forma capacitatea de interpretare, înțelegere și acțiune. Astfel, istoria este o știință ce dezvoltă latura cognitivă, cât și cea rațional-afectivă. Disciplinele istorice, prin conținuturile sale, crează anumite stări raționale și afective de care are nevoie pentru existența sa orice ființă umană. Aceste stări

afective îl fac pe om să-și valideze capacitățile sale creatoare în raport direct cu cerințele și cu interesele societății. Prin aceasta, istoriei îi revine un rol esențial în formarea personalității, fiind un exemplu pentru prezent și o componentă esențială a culturii generale. Din perspectivă acțională, educația reprezintă un demers intenționat, proiectat și dirijat în vederea realizării acestor finalități bine precizate. Pentru formarea lor realitatea prezentă impune elaborarea curriculumului nou la fiecare disciplină de studiu, care să propună un model de realizare a competențelor generale, specifice, iner-, multi-, pluridisciplinare și transversale. Succesul activității de predare-învățare-evaluare și a procesului de cunoaștere la lecțiile de istorie poate fi realizat printr-o unitate complexă a trei elemente fundamentale: cognitiv, rațional-afectiv și emoțional-volitiv.

Autorul Ioan Nicola, citat mai sus, concretizează trei dimensiuni ale idealului educațional: dimensiunea socială, ce vizează tendința generală de dezvoltare a societății cu trăsăturile ei definitorii, prin aceasta, idealul educațional fiind o manifestare a idealului social; dimensiunea psihologică care se referă la tipul de personalitate de care societatea are nevoie, respectiv la configurația fundamentală de trăsături necesare pentru toți sau majoritatea membrilor unei societăți și dimensiunea pedagogică, ce se referă la posibilitățile de care dispune activitatea educațională pentru a transpune în practică acest ideal [4, pag. 157-158]. Prin aceasta se insistă asupra formării unei personalități, care să posede cunoștințe profunde cu referire la legitățile de a descoperi, aptitudini de aplicare a lor în contexte diferite ale vieții cotidiene și valori umane formate, atitudini față de fenomenele ce caracterizează explorarea pentru societatea în care se află personalitatea.

Situația actuală în sistemul educațional din Republica Moldova condiționează necesitatea elaborării unor noi conținuturi curriculare, axate pe noi principii și determinate de strategii didactice corespunzătoare. Noile discipline școlare Educație pentru societate și Dezvoltare personală încearcă o nouă abordare metodologică în vederea formării personalității prin valori. Arta de a învăța are un caracter constructiv, treptat și complex. Realizarea ei aparține elevilor, ghidați de măiestria cadrelor didactice, care în mod sistematic îi încurajează să descopere istoria, să-i învețe ca aceștia să devină autorii propriei învățări și să-și monitorizeze și să-și autoevalueze propriul progres al cunoașterii și aprecierii trecutului în raport cu prezentul.

Comunicarea științifică creează fundamentul competenței de cercetare, iar tehnicile învățate și limbajul utilizat argumentează competența de cercetare și comunicare științifică ca finalitate a procesului de învățare prin descoperire. Diversificarea strategiilor didactice este o soluție pentru ca activitatea didactică să fie mai eficientă și mai atractivă pentru elevi. Pe această cale se stimulează performanța elevilor și le oferă o stare de bine în baza succeselor proprii. Învățarea pe bază de proiect stimulează elevii să participe direct la propria lor formare. Eficiența acestei metode constă în îmbinarea activităților de învățare independentă cu cele de grup, formând abilități de comunicare și negociere, de proiectare a etapelor de lucru, de luare a deciziilor, de prezentare colectivă a finalităților. Instruirea la distanță susține realizarea acestei metode, fiind facilitată de o implicare mai mare a tehnologiilor informaționale.

Scopul politicilor educaționale este succesul școlar și starea de bine a tuturor participanților la procesul educațional. Realizarea acestui scop în procesul de învățare a istoriei se bazează doar pe caracterul cognitiv și axiologic al învățării, aflat într-o unitate absolută cu cel metacognitiv, prin care se conștientizează propriul proces de învățare.

Problema comunicării științifice în mediul școlar reprezintă o pregătire treptată a elevilor pentru o abordare critică a specificului comunicațional în contextul relațiilor de colaborare în domeniul științific. O comunicare accesibilă, unde să se poată urmări caracterul de descoperire a noutății așteptate, transparența, colaborarea și inteligibilitatea condiționează perspectiva unei comunicări eficiente între elevi și profesori, dar și în cadrul grupului de elevi, care urmează să descopere inovația științifică.

BIBLIOGRAFIE

1. Dewey, John, [EXPERIENCE AND EDUCATION](https://archive.org/stream/ExperienceAndEducation-JohnDewey/dewey-edu-experience_djvu.txt), https://archive.org/stream/ExperienceAndEducation-JohnDewey/dewey-edu-experience_djvu.txt, accesat la 31.05.2021, 18.19
2. Dewey, John, *Kappa delta pi international honor society in education*, Simon & Schuster, United States of America, 1997, 96 p., ISBN:9780684838281
3. Heidegger M., *Timp și Ființă*, trad. de Dorin Tilinca și Mircea Arman, București, Jurnalul Literar, 1995
4. Nicola, I., *Tratat de pedagogie școlară*. București, 1996, p. 157-158
5. Russell, Bertrand, *Problemele filosofiei*, https://en.wikipedia.org/wiki/The_Problems_of_Philosophy, accesat la 31.05.2021, ora 18.37.
6. *Wittgenstein în filosofia sec. al XX-lea*, coord. Mircea Flonta și Gheorghe Ștefanov, Iași, 2002

FOAMETEA ORGANIZATĂ DIN ANII 1932-1933 ÎN RASSM MOLDOVENEASCĂ

THE ORGANIZED FAMINE FROM 1932-1933 IN THE MOLDOVAN AUTONOMOUS SOVIET SOCIALIST REPUBLIC

*Valentin Burlacu, dr., conferențiar universitar
UPS „Ion Creangă” din Chișinău*

*Valentin Burlacu, PhD, associate professor
„Ion Creangă” SPU from Chisinau*

CZU 94(478)

Abstract

The policy of forced collectivization of the Stalinist regime and the resistance of the peasants to it brought several regions of the Soviet Union into a catastrophic famine, which became almost permanent, with periods of exacerbation and relaxation. In the second half of 1932, when 80.3% of the peasant households were „included” in the kolkhozes (collective farms) and the MASSR authorities had already reported on the end of compact collectivization, a terrible famine broke out in the republic, amid a great drought and the Stalinist policy towards the peasantry, accompanied by mass mortality of the population due to malnutrition, which led to the death of tens of thousands of people.

Key-words: collectivization, kolkhoz, drought, malnutrition, peasantry.

Politica de colectivizare forțată a regimului stalinist și rezistența țăranilor în fața ei au adus mai multe regiuni ale Uniunii Sovietice într-o stare catastrofală de foamete, care a devenit aproape permanentă, cu perioade de acutizare și relaxare. În a doua jumătate a anului